

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Herczeg Roland ügyvéd, 4026 Debrecen, Darabos utca 37.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó felperes mint gázszolgáltató 2007 júniusában gázmérőt szerelt fel az alperesnél. 2014-ben az indítványozó mérőhely-ellenőrzést tartott az adott felhasználási helyen és szabálytalan vételezés gyanúját állapította meg. Az indítványozó a vélt felhasználói szerződésszegésből eredő kötbérigényének peres úton kívánt érvényt szerezni.
- [4] Az elsőfokú bíróság az alperest 390 000 Ft és késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a mérőeszköz hibátlan voltához – a felszereléskor hatályos jogszabályok szerint – törvényi vélelem fűződött. Az alperesnek kellett volna tehát a hitelesítési bizonyítvánnyal mint közokirattal szemben bizonyítania, hogy a mérő a felszereléskor már nem volt hiteles és a plomba nem volt sértetlen. A plomba megrongálásával a fogyasztásmérő berendezés méretlen gáz felhasználására alkalmassá vált, így az elsőfokú döntés szerint az alperes szerződésszegést követett el, vele szemben kötbér érvényesíthető.
- [5] Az alperes fellebbezése után másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú – jelen panasz által támadott – ítélete az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.
- [6] A jogerős ítélet a plombák dokumentáltan, azonosítható módon, sérülésmentes állapotban történő átadásának kötelezettségét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási, illetve a 277. § (4) és (5) bekezdéseiben meghatározott együttműködési kötelezettséget előíró szabályából vezette le, egyúttal ügydöntő jelentőséget tulajdonított a perbeli mérő felszerelésről készült munkautalvány hiányos voltának. A törvényszék kiemelte, hogy a jogvitát a már az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, de az elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott körülmény értékelésével döntötte el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a hitelesített mérőóra a közel öt hónappal későbbi felhasználási helyen történő felszerelést tanúsító, hiányosan kitöltött munkautalvánnyal nem alkalmas kiindulópont az alperesi szabálytalan vételezés, illetve a mérő szabálytalan vételezését lehetővé tevő megrongálása tényének megállapításához. Összefoglalva a törvényszék megállapította, hogy „a felszerelési körülmények tisztázatlansága okán az alperesi felróhatóság, a szerződésszegő magatartás, a mérőóra szabálytalan vételezést lehetővé tevő megrongálása (befolyásolása) nem volt egyértelműen levezethető”.
- [7] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a sérelmezett döntés elsősorban a jogállamiság elvét sérti, mert nézete szerint a bíróság a mérő felszerelésekor még hatályban nem lévő jogszabályi követelményt támasztott vele szemben. Álláspontja szerint a bíróság csak látszólagosan a régi Ptk. megjelölt rendelkezéseiből vezette le döntését, valójában a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet I. számú melléklete (a továbbiakban: Gesz.) 18.5. pontjában foglaltakat kérte számon, amely csak 2009. július 1. napján lépett hatályba, így az elbí-

- rált tényállás tekintetében sem időbeli, sem tárgyi hatállyal nem bírhatott. Az indítványozó utalt arra is, hogy a Gesz. 18.5. pontja ellentétes a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvénnyel, így nem alkalmazható.
- [8] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a törvényszék szerinte iratellenes módon nem a kereseti kérelemnek megfelelően döntött (hamisra cserélték a plombákat és méretlenül vételeztek a gázmérőn), hanem a plombák sérülésmentes állapotáról. Álláspontja szerint a bíróság a mérésügyről szóló törvényben meghatározott vélelemmel szembeni álláspontra helyezkedett, valamint *contra legem* és azok céljától ellentétesen értelmezte a régi Ptk. és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) bizonyítási teherre és a közokiratra vonatkozó rendelkezéseit, döntését pedig nem indokolta megfelelően. Az indítványozó sérelmezte, hogy a megváltozott bizonyítási teherről a törvényszék nem tájékoztatta és a feleket nem egyenlőként kezelte az eljárás során, mert az indítványozóval szemben erősebb szolgálati pozíciójára figyelemmel támasztott magasabb követelményeket a bizonyítás tekintetében.
- [9] Az indítványozó álláspontja alapján a fentiek szerint a sérelmezett döntés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a 15. cikk (4) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelmét idézte elő.
- [10] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokon eljáró bíróság ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [12] Az indítvány annyiban határozott kérelmet tartalmaz, hogy az indítványozó megjelöli a megsemmisíteni kért bírói döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 3102/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [24], 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést, így a fenti feltételt nem teljesítette.
- [13] Az Alaptörvény 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint viszont az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Megállapítja továbbá az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése és 28. cikke ugyancsak nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak {lásd pl. 3237/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [16], illetve 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [14] Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XXIV. cikke a hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban ezen alapjoggal összefüggő sérelme az indítványozónak elvileg sem keletkezhett {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az indítvány tehát az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében sem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.
- [15] A fentiek alapján tehát az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében tudta értékelni az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [17] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [18] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [19] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó arra alapozta, hogy a bíróság csak látszólag hívta fel a régi Ptk. tájékoztatási és együttműködési kötelezettséget előíró rendelkezéseit, de valójában a mérő felszerelésekor a még nem hatályos Gesz. 18.5. pontjában foglaltakat alkalmazta. Érvelése szerint a bíróság a törvényi vélelemmel ellentétesen döntött, valamint *contra legem* és azok céljától ellentétesen értelmezte a régi Ptk. és a régi Pp. bizonyítási teherre és a közokiratra vonatkozó rendelkezéseit is.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényszéki ítélet indokolása *de facto* a régi Ptk. 205. § (3) bekezdésére, illetve a 277. § (4) és (5) bekezdéseire alapította az indítványozóval szemben támasztott követelményeket.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés és bizonyítékértékelés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítványozó tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánta elérni, hogy az alapeljárásban elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [22] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [24] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1382/2018.

• • •